

**Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien
palvelujen hankinta kilpailutus,**

**Ikääntyneiden osalta, tiedoksi
vanhusneuvostoon**

Katja Hernesniemi 21.10.2022

Taustaa hankinnalle

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelujen kilpailutusta ja palvelukuvausta on valmisteltu yhteistyössä perhepalvelujen kanssa.

Tavoitteena on saada palveluvalikkoon lisää asumisvaihtoehtoja kyseiselle ikääntyneille mielenterveys- ja päihdekuntoutujille. Nykytilanteessa kyseiselle asiakasryhmälle ei riittävästi asumispaikkoja tarjolla.

Palvelukuvauksen valmistumisessa ollut keskeisessä roolissa kokemusasiantuntijat ja heidän suorittamansa asiakashaastattelut palvelussa olevien asiakkaiden osalta.

Hankinnan kuvaus

Hankinta sisältää seuraavat osa-alueet:

- 1.Tuettu asuminen asiakkaan omaan kotiin (TUOTE 1.)
- 2.Tuettu asuminen palveluntuottajan järjestämään asuntoon (TUOTE 2.)
- 3.Tuettu asuminen mielenterveyskuntoutujille palveluntuottajan järjestämään asuntoon (TUOTE 3.)
- 4.Tuettu asuminen päihteettömille yhteisömuotoisena (TUOTE 4.)
- 5.Tuettu asuminen Asunto-ensin periaatteella asumisyksikössä (TUOTE 5.)
- 6.Tuettu asuminen rikostaustaisille henkilöille palveluntuottajan järjestämään asuntoon (TUOTE 6.)
- 7.Yhteisöllinen asuminen mielenterveyskuntoutujille (TUOTE 7.)
- 8.Yhteisöllinen asuminen ikääntyneille Asunto ensin -periaatteella (TUOTE 8.)
- 9.Ympäri vuorokautinen palveluasuminen mielenterveyskuntoutujille (TUOTE 9.)
- 10.Ympäri vuorokautinen palveluasuminen Asunto ensin -periaatteella (TUOTE 10.)
- 11.Ympäri vuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille Asunto ensin -periaatteella (TUOTE 11.)

Ikääntyneille kilpailutettavat palvelut:

- **Tuettu asuminen asukkaan kotiin**
- **Yhteisöllinen asuminen ikääntyneille Asunto ensin –periaatteella**
- **Ympäri vuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille Asunto ensin –periaatteella**
- **Lyhytaikainen arvioiva asuminen**

Tuettu asuminen asiakkaan omaan kotiin

Kokonaismäärä Vantaalla ja Keravalla noin 220, joista ikääntyneitä noin 20 henkilöä.

Palvelu tuotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimesta.

Palvelu on:

Asiakas asuu omassa asunnossaan, joka sijaitsee Vantaalla tai Keravalla. Palveluntuottajalla tulee olla virka-aikaan puhelintuki. Palvelua tuotetaan pääosin arkisin klo 8.00–18.00. Palveluntuottajan tulee tuottaa palvelua myös iltaisin ja viikonloppuisin silloin kun asiakkaiden tarve sitä edellyttää.

Palvelupäätös ja asiakassuunnitelma tullaan valmistelemaan asiakastarpeen mukaisesti: perustason tuki (max. 16 h/ kk) tai vahva tuki (17-35 h/kk). Asiakkaan asiakassuunnitelmassa määritellään tarvittava tuntimäärä ja asiakastyön ajankohta.

Tuettu asuminen asiakkaan omaan kotiin

- Tuettu asuminen koostuu neuvonnasta ja palveluohjauksesta (mm. harrasteet, sosiaaliset suhteet, opiskelu, työllistymisen tukeminen, etuuksien hakemisen vahva tuki).
- Asiakasta tuetaan talouden hallinnassa, harjoittamaan päivittäisiä toimintoja kuten ruoanlaittoa, siivousta, pyykinpesua, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä, käyttämään kodin ulkopuolisia julkisia palveluja sekä löytämään mahdollisuuksia virikkeelliseen vapaa-ajan toimintaan ja tuetaan sosiaalisissa suhteiden luomisessa ja ylläpidossa.

Tärkeänä osana tuettua asumista on sosiaalinen kuntoutus:

Sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan asiakkaalle annettavaa tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi.

- Sosiaalisella kuntoutuksella vahvistetaan asiakkaan kykyä selviytyä vuorovaikutussuhteissa ja arkipäivän toiminnoista. Palvelujen tarkoituksena on, että asiakkaan palvelutarve niiden avulla vähenee ja asiakkaan itsenäinen toimintakyky edistyy.

Yhteisöllinen asuminen, asunto ensin periaatteella

Yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Asuminen yhteisöllisessä asumisessa on pääsääntöisesti väliaikaista asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

Tukipalveluna palveluntuottajan tulee tuottaa ateriat-, vaatehuolto- ja siivouspalvelut asiakkaiden tarpeen mukaisesti. Tukipalvelujen tarve, sisältö ja määrät määritellään tilaajan toimesta asiakassuunnitelmassa.

- Täysin uusi palvelu

- Yhteisöllistä asumista ikääntyneille järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja huolenpidon tarve on kohonnut
- Asiakkaat ovat usein hyvin moniongelmaisia.
- Heillä saattaa olla haastavaa käytöstä, psykiatrinen tai muistisairaus tai runsasta päihteiden käyttöä.
- Palvelun piirissä olevalta asiakkaalta ei voida edellyttää päihteettömyyttä.

Yhteisöllinen asuminen ikääntyneille Asunto ensin -periaatteella henkilöstömitoitus tulee olla vähintään 0,3.

Henkilöstöä tulee olla paikalla päivisin vähintään klo 8.00–20.00 välillä. Ilta- ja yöaikaan henkilökunnan tulee olla tavoitettavissa tarvittaessa (puhelin, turvaranneke tms.).

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen ikääntyneille, Asunto ensin periaatteella

Entinen tehostettu palveluasuminen

Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa ikääntyneille palveluun kuuluu asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukainen vuorokaudenajasta riippumaton hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateriat, vaatehuolto, siivous sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta.

Palvelussa ei voida edellyttää asiakkaalta päihteettömyyttä.

- Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa ikääntyneille asiakkaat ovat usein hyvin moniongelmaisia.
- Heillä saattaa olla haastavaa käytöstä, psykiatrinen tai muistisairaus tai runsasta päihteiden käyttöä.
- Asiakkaan haasteet eivät ikääntymisen ohella mahdollista asiakkaan kotona asumista palvelujenkaan turvin. Asiakkaan haasteet ovat pitkäaikaisia ja pysyviä, sekä vaikuttavat asiakkaaseen itseensä ja hänen ympäristöönsä.

Henkilökunnan tulee olla paikalla yksikön tiloissa 24h/vrk. Henkilöstömitoitus tulee olla kullionkin voimassa olevan lain mukainen

Lyhytaikainen arvioiva asuminen

Mikäli palveluntuottaja tuottaa yhteisöllistä asumista tai ympärivuorokautista asumista, tulee tuottaa myös lyhytaikaista arvioivaa asumista.

Lyhytaikaista arvioivaa asumista voidaan hyödyntää sopivan palvelun löytämiseksi tai intervallityyppisesti tukitoimena esim., jos asiakkaan toimintakyky on tilapäisesti alentunut tai hän on palaamassa takaisin asuntoonsa jakson jälkeen. **Lyhytaikainen arvioiva asuminen on kestoaltaan enintään kuusi (6) kuukautta.**

Lyhytaikainen arvioiva asuminen on tarkoitettu asiakkaille, jotka tarvitsevat lyhytaikaista yhteisöllistä asumista, ympärivuorokautista palveluasumista ja/tai toimintakyvyn arvioimista.

Lyhytaikaisen arvioivan asumisen **kirjallinen arviointi** sisältää asiakkaan tulotilanteen kuvauksen, väliarvion ja loppuarvion asiakkaan toimintakyvystä ja tuen tarpeista.

